

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marţi, Joi şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălăţate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Argumente!

Sibiu, 22 Iunie n.

Puţin de tot ne aduc zările din capitală despre cele petrecute în a doua anchetă, așa numită *pedagogică*, convocată din partea domnului ministru de culte și instrucțiune publică la Budapesta, în chestia proiectatelor reforme școlare. Ne spun numai, că dintr-acei 39 învățători invitați să facă parte din anchetă, care a vorbit, ce a propus drept întregire ori modificare a proiectului de lege asupra căruiu aveau domniul pedagogi să-și dea părerea, — dar' că propunerile făcute cum au fost motivate, și că ce argumente pedagogice au fost aduse întru spriginirea lor: despre așa ceva nici o urmă nu aflăm în zările mei din capitala țerii.

Și pe noi, cei-ce tocmai din motive dictate de regulile pedagogiei suntem în contra torturării copiilor din școala elementară cu învățarea unei limbi care nu este limba lor maternă, și suntem pentru facerea instrucției în școlile sătești în limba poporațiunei, în limba maternă a elevului: chiar aceea ne interesează și aceea doriăm să știm, cum își motivează un pedagog d. es. propunerea, că în școlile elementare nemagiarie în primii trei ani instrucția să se facă *exclusiv în limba magiară*, și numai în ceilalți trei ani în limba maternă a elevilor? Căci în anchetă s'a făcut o astfel de propunere. Ce argumente *pedagogice* va fi putut înșira domnul propunător pentru susținerea și întărirea propunerii sale?

Presa magiară însă nu ni-le comunică. De unde suntem în drept să concludem, că argumentele au fost atât de slabe (dacă cumva nu au lipsit cu desăvârșire), în cât s'ar compromite numai cauza magiarării prin publicarea lor și aducerea lor la cunoștință de obște.

E și greu să motivezi o astfel de propunere bizară, — ca să nu-i dăm un calificativ mai aspru, dar' mai meritat. Și tot așa de greu e să motivezi și alte propuneri, făcute în această anchetă pedagogică, cum a fost de es. aceea, că acolo unde ridică statul școala elementară, confesiunile se nu aibă drept a mai susține și ele școle. Din cari anumite motive? Unde sunt argumentele? Ori apoi propunerea, că pedagogiile confesionale se fie toate statificate! De ce? Să ne se spună, că se vedem dacă sunt reale argumentele aduse, ori sunt numai argumente închipuite.

Argumentele însă lipsesc.

Primim impresiunea, că peste tot domniul pedagogi întruniți în ancheta ministrului de culte și instrucțiune publică s'au ferit de argumente *pedagogice*, ci și-au scos și ei propunerile din dorințele *patriotice*, manifestate de într-egă societate magiară. Pe calea aceasta însă domnul ministru nu și-a ajuns scopul, care era acela, ca din punct de vedere *curat pedagogic* se fie luat la examinare cunoscutul său proiect de lege. Ceea-ce e arăși dovedește un lucru, anume, că dl ministru de culte și instrucțiune publică nu și-a compus bine ancheta pedagogică.

Era foarte necesar, ca să fie invitați să facă parte din anchetă și bărbați

experti din sinul confesiunilor, bună-ora directori ori profesori de la pedagogiile nemagiarie, cari sigur că *argumentau* cu temei, și arătau în mod evident, că după știința modernă pedagogică ce e executabil și ce nu e executabil de loc din proiectul de lege al domnului ministru de culte și instrucțiune publică? Multe cestiuni ar fi fost puse pe calea acesta în discuție cu adevărat științifică, prezentate fiind în adevărata lor lumină.

Așa însă cum a fost compusă ancheta, n'a fost de loc anchetă *pedagogică*, pentru-că în ea numai despre raporturile dintre noul proiect de lege și regulile pedagogiei n'a fost vorbă. De aici apoi lipsa de argumente pedagogice, la facerea și susținerea unor propuneri, scose toate din presa magiară, ear' nu din trebuințele pedagogice. Și noi *argumente* am așteptat de la aceasta a doua anchetă, nu propuneri.

Din parlament. Din incidentul, că ministrul-president a declarat în dietă, că consulatul austro-ungar e în drept să se adreseze autorităților ungare în limba germană, kossuthistii au încenat erii ședintă sgomotoasă. A fost ședintă secretă. Punctul de vedere al guvernului l'a apărut ministrul de comunicațiune *Hieronymi*. Prim-ministrul nu era a casă. Era dus la Viena. Dieta nu a putut intra în ordinea de zi.

Răsboiul.

Răsboiul ruso-japonez în fazele sale de până acum sigur că cel mai memorabil și trist eveniment îl are în uriașă luptă de la Vafangu, despre care am amintit în numărul trecut, ear' pentru Japonezi pierderile din 15 Iunie în apele din Marea-japoneză. Conform știrilor ulterioare, în lupta de la *Vafangu* (cum scriu englezii locul unde s'a dat lupta, ear' după chartele japoneze *Ce-li-su*) Rușii au pierdut *cincisprezece mii de oameni*. Intrăgă oșteea generalului Stackelberg era de 22.000, care atacată de generalul *Nodzu* cu 40.000 de ostași, după-ce a fost înconjurată din trei părți, cu rămășițele de 7000 s'a retras spre nord către Liaoiang, unde se află grosul armatei rusești de sub comanda lui Kuropatkin. Unele telegrame lasă însă a se înțelege, că în retragerea ei a fost de nou atacată din partea unor detașamente ale generalului *Nodzu* și nimicită total.

În aceeași zi însă (15 Iunie) Japonezii încă au îndurat pierderi mari pe apă. Admiratul *Skridlov* adevă, cu flota de la Vladivostoc a prins și confundat în mare trei corăbii de transport ale japonezilor, cu cari au perit în valuri peste 1000 de soldați, afară de proviantul și munițiunile destinate pentru oșteea japoneză de pe uscat.

Mari însă și de neaculabile urmări sunt pierderile Rușilor, a căror armată aflătoare pe câmpul de răsboiu acum e redusă la contingent de cel mult 80—90 mii, abstracție de la faptul că deja de la începutul răsboiului era cu mult mai mică de cât a Japonezilor. Tocmai din acest motiv s'a ferit și se ferește generalul Kuropatkin de a primi luptă decisivă, așteptând să-i sosiască întăriri. E întrebare însă, că da-i vor Japonezii timp până-i vor sosi acestea?...

Conferențele învățătoresți.

Cercul XI.

Sălcina-de-jos, Maiu, 1904.
(Fine).

Sevastian Ceapa a cetit tema sa: Importanța ce o are istoria naturală în educațiune. În absența lui Ioan Manica, operatul seu de acest cuprins încă a fost cetit în conferență. Pe când Sevastian Ceapa a espus mai mult materialul ce contribuie în mare măsură la stîrnirea sentimentelor religioase, Ioan Manica arată modul cum trebuie a proceda în propunerea istoriei naturale, ca să se nască în elevi sentimentele nobile. Ambe operatele se întregesc reciproc, calificându-se a lui Ioan Manica de bine succes, ear' a lui S. Ceapa de succes.

Vasilie Miclea în asociație cu G. Rancea a pertractat tema: Cum să se propună religiunea în școala populară, pentru cultivarea și ridicarea adevăratului simț religios-moral? Autorul în tema altfel succedă, insistă cu deosebire asupra următoarelor: să se pună pond pe cetirile din sf. scriptură, cari sunt acomodate a stîrni și interes și plăcere, și în același timp servesc și ca pilde (exemple) de urmat; apoi să se facă exerciții practice cu elevii din religiune în și afară de școală, să fie învățătorul exemplu în tot ce privește religiositatea și moralitatea șol. — În legătură cu această temă s'a ridicat și pretenziunea de a se edita o *carte a sf. scripturi* anume pentru popor și elevii de școală. Cartea aceasta ar fi să cuprindă numai unele părți alese și ca stil și ca cuprins, și acomodate preceperii elevilor.

Cel mai important obiect de la titlul disertațiunilor a fost, fără îndoială, planul materialului de învățământ, care cuprinde împărțirea aceluia pe săptămâni și luni pentru întreg anul școlar și din toate obiectele de învățământ. Acel plan a fost prezentat și motivat prin Ioan Moldovan în numele unei comisiunate aremise încă din anul trecut. Ce însemnătate are acesta pentru învățătorii noștri, o știe fie-cine. Durere numai, că până acuma a lipsit din școlile noastre, și și învățătorii au propus, care ce a cugetat și cum i-a venit mai bine, de aceea s'a și observat, că în școle, situate într-unele și aceleași împrejurări, a lipsit uniformitatea în învățământ.

Comisiunea s'a achitat bine de rolul primit. Și dacă operatul i-s'a redat spre completare, cauza a fost, că el trebuie adus în consonanță cu planul votat de congresul național-bisericesc din anul trecut.

S'au luat măsuri, ca încă cu începutul anului școlar viitoriu să aibă fie-care învățătoriu parte, ca să 'i fie de orientare; de altă parte să potă pe baza lui controla și superiorii școlii: cât, când și cui s'a propus, din toate obiectele de învățământ.

Ar fi de dorit, ca din nici o școală să nu mai lipsescă!

b) *Prelegeri practice.* Prelegeri practice s'au ținut din limba română, magiară, istoria patriei și comput.

Din limba română a preles Ioan Moldovan: Două fete la holdă. Prelegerea s'a ținut după treptele formale cu elevii din anul 2, dar' au fost de față și ceilalți elevi, pe cari i-a ocupat în mod indirect. Față de această prelegere A. Napău observă că prelegătorul n'a scos morala și n'a cetit din desuțul cu elevii piesa. Nicolae Dumitru excepțională ținuta elevilor. Téglaș István, inspector reg., scote la ivelă părțile bune, asemenea T. Nicoră. Președintele comisariu zice: ținta n'a fost bine anunțată. Prelegătorul n'a făcut interesantă prelegerea, pentru-că n'a istorisit'o și a pus prea multe întrebări, conturbând

atențiunea. Abstrăgând de la aceste, prelegerea a fost bună și s'a și calificat de deplin succedă.

Prelegeri din limba magiară au fost de toate 4. Vasilie Butură a preles din cartea Schulerus—Popovici cu a. VI: A vadász. Ioan Pêrvu cu clasa V: „A bojtar és a sas”. Iosif Herdea face elevilor din clasa IV. descrierea „calului”, ear' Ioan Mețian prelege despre numele personale, cu anul III de școală. Dintr-acești prelegători Vasilie Butură a propus după metoda conversațiunii directe cu elevii, indicat în conductorul autorilor Schulerus—Popovici, dînsul dă întăiu elevilor să învețe cuvintele și să traducă piesa, apoi conversează. Același fel procede și Ioan Pêrvu, de cât că el nu traduce, nici spune elevilor cuvinte. Elevii au să afle înșigii din contextul care l'a spus și românește tot de ce au lipsă. Ceilalți doi preleg după treptele formale.

La desbaterea asupra acestor prelegeri au luat cuvânt A. Napău, N. Dumitru, I. Moldovan, T. Nicoră, I. Popuța, V. Butură, Andreiu Muntean, Sebastian Ceapa, I. Pêrvu, Stefan Aruncuțean, I. Mețian, inspectorul reg. de școle și preșidiul. Observațiunile ce s'au făcut sunt: 1. Față de V. Butură, că prelegerea a fost deplin succedă, dar' întrebările nu totdeauna le-a pus bine, n'a pus destul pond pe exercițiile practice și flexiunea cuvintelor, n'a ținut destulă disciplină și n'a supravegheat din destul elevii cu ocupațiuni indirecte. 2. Față de I. Pêrvu, că a pășit prea militărește față de elevi și li-a propus prea mult și greu, și încă fără carte. 3. Față de Iosif Herdea și Ioan Mețian s'a accentuat că au preles mai mult românește, au făcut prea multe intuițiuni și n'au rostit bine nici unele cuvinte magiare. Deci pe baza acestor constatări, prelegerea lui V. Butură se declară deplin, ear' ale celorlalți în parte succese, enunțându-se totodată, că conferența aprăbă metoda folosit de V. Butură și dorește, ca și ceilalți membri să procedă tot astfel la predarea aceluia studiu.

Din comput resp. geometrie a preles A. Napău, executând măsurarea tablei. Prelegerea aceasta, abstrăgând de la unele defecte, cum sunt, că prelegătorul s'a purtat prea dur și a pus întrebări greșite — s'a ținut după treptele formale și s'a declarat de deplin succedă.

Prelegătorii P. Stanciu și I. Lupescu despre „Ioan Huniade” și T. Nicoră despre înmulțirea numărului 7 cu 5, din cauză că elevii se depărtaseră, numai verbal au putut să-și espună metodele lor, în formă de disertație. Cei dintăiu accentuează, că istorisesc materialul, apoi cetesc elevii din carte și memorisază, cel din urmă susține, că în rezolvarea problemelor procede totdeauna de la daravările zilnice, ca să stîrnescă interes, și niqi odată nu se mărginește la numeri abstracți, ori singur la globulele mașinei de comput. Descoperirile aceste se iau spre știință.

c) *Propuneri și decisiuni.* I. Moldovan, în calitate de referent al comisiei de 3, referă și recomandă spre primire propunerile făcute de preșidiu în ședinta I. Conform acestora se enunță: 1. Protopresbiterii tractelor Turda și Lupșa să fie rugați a institui din învățătorii comisii, cari să cerceteze esamenale publice de la finea anului, având a raporta conferențele despre cele esperiate. 2. Fiind conferențele cercului ambulator, se simte necesitatea a se înființa un cor de învățători, care să funcționeze la serviciul divin din comuna în care se ține conferența, spre ridicarea simțului religios al credincioșilor. Deocamdată până s'ar pute înființa corul, se simte necesitatea a se cânta, răspun-

surile liturgice de unii învățători mai desteri, cari vor fi invitați spre acest scop de învățătorul din loc, unde se ține conferența.

Cu ocaziunea conferențelor, fiind numai posibil, (propunerea lui I. Popuța) să se țină și serate literare și prelegeri pentru popor. Se decide, ca conferența viitoare să aibă loc în comuna Agribiciu din protopresb. Turda.

Ca de încheiere notez, că de toate au fost 4 ședințe. La ședințe au participat, afară de învățători ca membri, și următorii inteligenți: inspectorul regesc Tóglás Gábor, George Gidrai, notariu cercual, Iosif Hațegan, preot gr.-cat., Petru Pașca, v. sil., Dumitru Duma, primariu, apoi afară de parohul local, parohii V. Rusdea, S. Pop, L. Ciorbea și alt public. În decursul conferențelor s'a ținut o cină comună, ear' la sfârșit s'a aranjat și o petrecere cu joc.

Din tractul Lupșei.

— Conferență preoțască. —

Ponor, 16/29 Maiu, 1904.

Despre decursul primei noastre conferențe preoțești ambulante trimit următorul raport:

Conform convocătorului oficiului protopresbiterial din 28 April, Duminecă în 9 Maiu st. v. a. c. s'a ținut a V-a conferență preoțască din tractul nostru protopresbiterial gr.-or. român al Lupșei în împrejurată, după cum sunt cele mai multe comune din Munții Apuseni, dar' frunțaș și în timp de primăvară frumoasă noastră comună Ponor.

Fiind favorizați de un timp frumos, deja Sâmbătă seara s'au prezentat în loc unii mai îndepărtați și zeloși preoți în frunte cu dl protopop tractual Vasilie Gan, fiind în cuartiraiți parte la parohul locului parte la alți frunțași.

Duminecă dimineața la orele 7 preoțimea adunată a mers la sfânta biserică pentru săvârșirea ritualului. Pe când am ajuns la cimiteriu 3 salve de treascuri ne-au întâmpinat, zicându-ne ore-cum: „binecuvântați sunteți cei ce veniți întru numele Domnului”. De altminterlea notez că la începutul liturghiei la pomnirea iubitelui nostru arhiepiscopului Ioan Metianu și a preagloriosului nostru monarch Francisc Iosif I earăși s'au dat 3 salve, apoi la citirea evangheliei citită în 6 soróce alte 6 salve, la eșirea cu sfintele daruri 3, la invocarea duhului sfânt 3 și în fine la eșirea din biserică alte 3 salve, ca și prin acestea să se înalte serbarea.

Serviciul divin a fost celebrat de dl protopresbiter Vasilie Gan cu asistența preoților: Nistor Manciu (Ocolușul-mare), George Lazar (Valea-Geogelului), Eugen Muntean (Lunca) și a subscrisului ca paroh al locului. Cântările și răspunsurile atât la utrenie cât

și la liturghie au fost frumos cântate de mai mulți preoți, învățători și cantori din vecinătate, anume veniți spre înălțarea serbării și a zilei de bucurie.

La locul pricesnei pășeste în ușile împărătești parohul locului Laurențiu Ciorbea și rostește o predică, cu care anume a fost însărcinat de șeful tractual. Ear' după finirea liturghiei și chemarea duhului sfânt, pășeste la același loc simpatie nostru protopop, și cu cunoscuta-i oratorie, cu o voce blândă și atrăgătoare a ținut o prea frumoasă eșortățiune, relevând însușirile bune și combătând scăderile ce mai băntuie încă în acest popor. Cuvintele dsale au fost ascultate cu mare atențiune, și așa zicând absorbite de numărul public din loc și vecinătate.

După terminarea tuturor acestora ne-am întrunit în localul școlii din loc, unde dl protopresbiter V. Gan, prin o frumoasă și potrivită cuvântare ocazională declară conferența deschisă, apoi provocă preoțimea a 'și alege un notariu pentru conducerea, și doi bărbați de încredere pentru verificarea protocolului. Bărbați de încredere se aleg preoții George Lazar și Ioan Coc, ear' notariu subscrisul.

Urmăză cetirea apelului nominal și se constată că sunt absenți 3 membri, dintră cari 2 și-au cerut scuză, ceea-ce li-se și acórdă.

După acestea presidiul prezintă un proiect-programă a conferenței de astăzi, care după cetire se primește cu unanimitate.

În urmare, presidiul rogă membrii a-și da părerea asupra executării serviciului divin de astăzi, la ceea-ce cu unanimitate se răspunde, că serviciul divin a fost executat corect și impunător.

Apoi se cetește protocolul conferenței trecute și în legătură cu acesta rezoluțiunea Preaveneratului Consistoriu arhiepiscopesc prin care se aprobă conclusele acelei conferențe. Spre știință.

După aceea se dă cetire circulariului Preaveneratului Consistoriu arhiepiscopesc nr. 2142/1903 Bis. — referitoriu la activarea definitivă a conferențelor preoțești. Se ia la cunoștință, dimpreună cu propunerea membrului L. Ciorbea, ca: din cauza poziției topografice și a împrejurărilor locale, conferențele preoțești din tractul acesta totdeauna să se țină primăvară în luna Maiu.

Presidiul prezintă două circulare consistoriale, unul referitoriu la înființarea de cursuri cantonale, altul pentru fixarea la un timp anumit totdeauna de o potrivă a ținerei serviciilor divine. Ambele se predau unei comisii constatătoare din membri: Nistor Manciu, Avram Cioran și George Lazar — pentru a le studia și veni cu propunere asupra lor în ședința a II-a de după prânz.

Acum presidentul protopop dă cetire constatărilor sale estrase din rapoartele tuturor preoților, despre punerea în praxă e cenculselor conferențelor anterioare, dimpreună cu mai multe propuneri în această cestiune. Raportul se ia cu plăcere la cunoștință, ear' propunerile făcute se primesc.

Mai făcând părintele protopop o referadă verbală asupra împrejurărilor cum își îndeplinesc preoții datorințele împreunate cu chemarea și oficiul lor, constată, că preoții din acest tract își fac datorința în mod îndeplinit, totuși le recomandă a fi punctuoși și a duce o viață morală exemplară, arătată și prin fapte esteriore. Ceea-ce luându-se spre cunoștință, ședința primă se ridică la ora 12^{1/2}.

(Va urma.)

Revistă bisericască.

Serbarea lui Stefan-cel Mare. În 2 Iulie se împlinesc patrusute de ani de la mórtea marelui și viteazului domn al Moldovei, Stefan-cel-Mare. Aniversarea acesta va fi serbată cu mare solemnitate, atât în Putna, unde zăc osmințele acestui domn român, cât și în Iași și București, și pretutindenea în regatul român. Se vor celebra întâiu de toate pretutindenea servicii dumnezeiești, la cari, sfântul Sinod al bisericii ortodoxe din regatul român a decis în ședința de la 14 Maiu, 1904 să se cetească următoarele rugăciuni, în toate bisericile:

La cetenie: a) Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor răposaiților robilor lui Dumnezeu: Stefan Voevod și cei împreună luptători pentru biruința sfintei cruci și pentru mărirea neamului nostru, și ca să li-se ierte lor totă greșăla cea de voe și cea fără voe.

b) La rugăciunea: Dumnezeu duhurilor...

Însuși Dómnne sufletele răposaiților nostri străbuni: Stefan Voevod și oștenii lui, cari au luptat și s'au jertfit pentru apărarea legii și a neamului românesc, le odihnește în loc luminat, în loc de verdéță...

c) La Vosglas: Că tu ești învierea, viața și odihna răposaiților robilor tăi, a străbunilor nostri Stefan Voevod și rășboinicii săi, cari pepturile lor le-au făcut hotar și zid de apărare pentru Biserica Ta, Christóse Dumnezeu nostru...

d) Rugăciunea de deslegare (a doua): Stăpâne mult milostive Dómnne Iisuse Christóse... robilor Tăi străbunilor nostri: lui Stefan Voevod și celor ce împreună cu dînsul au luptat pentru susținerea evangheliei Tale și pentru apărarea neamului românesc, iartă-le ori ce au greșit întru această viață, cu cuvântul, cu fapta sau cu gândul, deslegându-le și legătura, care este pusă asupra lor...

sufletele lor adevă să se așeze cu sfinții...

După care urmăză imediat:

Eară și eară, plecând genunchii nostri, Domnului să ne rugăm.

Ear' îngenunchind tot poporul, preotul cetește din genunchi, cu voce înaltă serbătorască, rugăciunea ce urmăză:

Dómnne Dumnezeu puterilor, cea ce cu negrăit înțelepciune ocărmești lumea și în drépta Ta ții sórtea popórelor; cea ce înalți și smerești popóarele, le risipești și earăși le înosești, după sfatul Tău cel nepétruns de mintea noastră, auzi-ne pe noi, nevrednicii, cari cu genunchii plecați, cu inima frântă și smerită cădem înaintea Măririi Tale și îndrăsnim a-ți aduce ca o tămăie binemiroșitoare jertfa inimilor noastre drept mulțămăit pentru marile Tale faceri de bine, ce ai revărsat asupra neamului românesc, care pe Tine te preamărește, și l'ai învrednicit veacuri întregi să fie apărarea creștinătății, i-ai trimis viteji fără păreche, cari să ducă sfânta Ta cruce la isbândă, și acum, prea bunule Împărate, noi urmași ai aleșilor Tăi, străbunilor nostri viteji, cu lacrimi te rugăm, iartă-i pe ei de toate greșalele și 'i odihnește în împărăția Ta; ear' pe noi caută cu milă și cu nespusa Ta părintescă dragoste și ne fă vrednici de străbunii nostri: însuflă în inimile noastre ale tuturor dragostea de lege, de neam și de țară; învrednicește-ne și pe noi cum ai învrednicit pe străbunii nostri, ca, de se va simți trebuintă, să fim aleșii Tăi întru apărarea Bisericii Tale celei sfinte și a patriei noastre; sădește și întărește în inimile noastre rîvna sfântă de a ne jertfi și noi pentru moșie, neam și lege; mai cu dinadinsul Te rugăm, Dómnne al puterilor, însuflă în inima tineretului nostru focul cel sfânt al dragostei de neam și de lege împreună cu duhul ascultării de povețele ocărmitoților, pe cari tu i-ai pus spre binele neamului nostru; întărește inima și brațul oștenilor nostri, dându-le duhul vitejiei, pe care străbunilor nostri cu prisosință l'ai dat; luminează mintea celor pe cari i-ai rânduit povățuitori ai oștirilor și 'i înarmăză cu vitejia, cu care ai înarmat pe alesul Tău luptător Stefan Voevod, a cărui pildă fă să rămână vecinic povățuitoare întră noi, cari suntem rîvnitori a înalța sfânta Ta cruce și evanghelie și a lupta pentru strălucirea ei. Părinte al luminilor, încălzește inimile și luminează mintea căpeteniilor noastre bisericăști, ca să povățuiască Biserica Ta română după bunăvoința Ta; unsului Tău, pe care Tu l'ai trimis nouă, Regelui nostru iubit, păstrează-i darurile cu cari l'ai împodobit și-l lungeste viața întră noi spre binele și fericirea neamului și spre lauda și preamărirea numelui Tău, Amin.

FOIȘÓRĂ

„Frunze de laur.“

Poesii inedite de Zaharie Boiu.

(Urmare).

Geniul României.

Armatele volnice campéză la Balcani, — Dar' țera n'are lipsă de brațele 'narmate, Căci tot Românul poartă simțirile 'nălțate, Și țera este 'n pace, liman în uragani. Da, țera 'ntrégă astăzi un frate e și-o sor', Un suflet, o voință, un tainic dulce dor.

Azi preste toți planéză un geniu neștiut, Acoperit mulțimei; ci 'n sfântă inspirație Poetul și preotul cunosce a lui suflare, Căci ochiul divinărilor de mult l'a prevădut. E geniul României, ce-adie țera lin: Elisaveta Dómnă, ce poartă-al păcii crin.

Femei române! Ziua de probă a sosit! Tot ce-a pus Creatorul în piepturile vóstre, Tot ce puteți cuprinde cu sufletele vóstre, Tot ce 'n lume póte fi vrednic de iubit, — Tot ce e 'nalt și nobil, ori-care dar și har Aduceți și depuneți pe-al patriei altar!

Probați, că sunteți fiice augustului Traian, Că frații, fiii vóstri sunt Grachi ai libertății, Apărători ai crucii, luminei și dreptății, Fii de Mihail și Stefan, séménță de Roman. Probați, că vocea țerii, ce astăzi a sunat, Doiósă, dulce, sfântă, la suflet v'a intrat!

Cu domnul nostru 'n frunte bărbații stau în câmp. În grija noastră 'a date străbunele camine,

Ca sanctuare scumpe grijiți-le prea bine; Plăcere, vanitate azi nu au loc, nici timp. Bărbatul în rășboie, așa vru Dumnezeu, Femeia 'n cercul casei lucreze lucrul său!

Cu mâna vóstră blândă resbeul îmblânziți! Gătiți vestiminte, hrană și fragede-asternute La cei-ce pentru țera se luptă cu virtute, Și cad și zac ca snopii prin câmpi de glonț cosiți. Femei române! Țera ne chiamă, să urmăm! La mama, fiice bune, și sufletul să-i dăm!

Ea zice și pogóră din vechiul tron domnesc. Și mâna delicată, deprinsă 'n chindesele la pânza țărănescă, ia ac și cărligel, Croește, cósă 'nsémnă vestimentul soldătesc. Tăria datorinței din ceriuri invocând, Devine vultur aprig porumbul lin și blând.

Și vocea ei străbate colibă și palat. Ca sórele cel dulce în cap de primăvară, Ce ghițele topește și face să răsără Pe totă colinița cunune de 'mpărat, Așa prin țera 'ntrégă la inimi inimi sbor, E geniul României, ce 'ndrăpță sborul lor.

Erida ce desbină, internul și-a ales; Și cei-ce eri în certe, în ure, minți ușóre Clociau, ca 'n vezunie, la sfaturi destructóre, În farmec, preste nópte, simțirea și-au cores. Și cei-ce eri, o Dómnne, fioriși s'au evitat, Ei astăzi se salută: Christos a înviat!

Țeran, boier, măestru, soldat, sunt astăzi frați. Și toți cu pietate dau sânge și sudóre, Spre una țintă 'naltă, a patriei onóre, Alérgă toți ca unul cu pași întraripați. Bărbatul și femeia se 'ntrec în fapte mari: Poeții României fac azi pe cronicari.

Făclia nu se stinge, și nóptea e un veac. La sate, la orașe, 'n colibe și salóne

Lucrăză mâni măestre cu mii cu milóne, La bóla cea cumplită, resbeu, să-i facă leac; Și-alătura cu mama copila de trei ani Descóse, face scame, s'ajungă la Curcani“.

Și ce-a sunat la Istru, răsună 'n depărtări, — Cum duce lin zefirul parfum de violele, Cum salutări ne cântă suave rândunele, Din clime fericite, de preste țeri și mări: Așa la Prut și Timiș, Criș, Someș, Murăș, Jiu De-odată schinteiază un foc de suflet viu.

Da, geniul României vegheză ne'ncetat. Aici e prin orașe, aici la câmp, la munte, Și toți urmăză veseli, căci el e tot în frunte, Cu sceptrul seu de grații, ce ceriul l-a donat, Gătele face nóptea, le-adună, pune 'n rînd Și ziua légă rana oșteanului gemând.

Cu Dómnă se 'nsoțește un cor ne mai vėdut: Din schituri ese malca de lume depărtată, Din vechile palaturi domnița delicată, Țeranca, principesa vin sub al crucii scut; Spectacol demn de ingeri, amabil glorios, Se fac mironosițe la frații lui Christos!

Și 'n scurt s'alină rana sub mâni pline de dar. Căci nu mamona négră dictéză-a lor lucrare, Ci sfânta caritate cu blânda sa suflare Nutrește 'n inimi focul ca pe-un sublim altar; Cu sufletul dau suflet la bolnavi și răniți, E țera, care-i légă și-i dă rentineriți.

O scumpă Românie, ferice te numesc! Când Domnul tău în arme hotarele-ți păzește, Când Dómnă prin virtute corónă-ți strălucește Când fiii tăi cu dîinși un suflet se simțesc. O lacrimă ferbinte înecă cântul meu, Salute Românie, cu tine-i Dumnezeu!

(Va urma.)

Programa examenelor

de la finea anului școlar 1903—1904 la școlile medii gr. or. române din Brașov.

Esamenle de maturitate. Vineri și Sâmbătă, în 11 și 12 Iunie v. va fi examenul oral de maturitate la gimnaziu. La esamenle de maturitate nu pot asista școlarii; pentru publicul mare ele sunt deschise.

Esamenle private cu școlarii privatisti din școlile medii se vor ține în zilele de 1—10 Iunie v., având a se prezenta școlarii privatisti până la 1 Iunie v. în cancelaria direcțiunii și a depune taxa de esamen.

Esamenle publice de încheiere. A) La gimnaziu: Vineri în 25 Iunie v.: de la 7¹/₂—8 cl. VII. Religia, prof. D. Făgărășianu, de la 8—8¹/₂ cl. VII. Latina, prof. N. Sulică, de la 8¹/₂—9 cl. VI. Română, prof. Axente Banciu, de la 9—9¹/₂ cl. VI. Istoria, prof. Ioan Petrovici, de la 9¹/₂—10 cl. V. Magiara, prof. Dr. Ioan Bunea, de la 10—10¹/₂ cl. V. Română, prof. Dr. Ios. Blaga, de la 10¹/₂—11 cl. IV. Istoria naturală, prof. Ipolit Ilasievici, de la 11—11¹/₂ cl. IV. Germana, prof. Dr. C. Lacea, de la 11¹/₂—12 Declamațiuni și coruri vocale. De la 2¹/₂—3 p. m. cl. III. Latina, prof. Ioan Petrovici, de la 3—3¹/₂ cl. III. Istoria, prof. G. Vătășan, de la 3¹/₂—4 cl. II. Aritmetica, prof. Lazar Nastasi, de la 4—4¹/₂ cl. II. Latina, prof. Nicolae Sulică, de la 4¹/₂—5 cl. I. Geometria, prof. P. Percea, de la 5—5¹/₂ cl. I. Geografia, prof. G. Vătășan. B) La școala reală: Sâmbătă, în 26 Iunie v. a. m.: de la 7¹/₂—8 cl. IV. Religia, prof. Dr. Sterie Dinghe, de la 8—8¹/₂ cl. IV. Francesa, prof. Dr. C. Lacea, de la 8¹/₂—9 cl. III. Română, prof. Nicolae Bogdan, de la 9—9¹/₂ cl. III. Geometria, prof. P. Percea, de la 9¹/₂—10 cl. II. Germana, prof. Dr. C. Lacea, de la 10—10¹/₂ cl. II. Geografia, prof. Mihail Navroga, de la 10¹/₂—11 cl. I. Magiara, prof. N. Bogdan, de la 11—11¹/₂ cl. I. Aritmetica, prof. Aurel Ciortea.

Notă. Esamenle se țin în sala festivă a gimnaziului. — Școlarii care va absenta de la esamen, nu se va promova, ci va avé să facă esamen supletor în Septembrie a. c.

Duminecă în 20 Iunie v. după amiază la 6 ore se va ține esamenul public din gimnastică în curtea de gimnastică. — În cas de timp nefavorabil esamenul se va ține la aceeași oră într-una din zilele următoare.

Duminecă în 27 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1903/4, distribuindu-se premiile, în sala cea mare a institutului.

La încheierea anului școlar în 27 Iunie v. fie-care școlar va primi testimoniu școlar și un exemplar din anuarul școlii. Școlarii absenți, cum și restanțierii cu didactru, nu vor primi anuarul școlii.

La esamenle acestea, cum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, se invită cu totă stima părinții, amicii și binevointorii acestor școle.

Brașov, în 10 Iunie v. 1904.

Diracțiunea.

Programa examenelor

de la finea anului școlar gr. or. din Brad, la finea anului școlar: 1903—1904.

In 18 și 19 Iunie v. se vor ține esamenle scripturistice și verbale cu privatistii.

In 21, 22 și 23 Iunie. Se vor ține esamenle de clase cu toate clasele.

Joi în 24 Iunie. După finea serviciului divin, esamenul cu clasa III-a elementară, din toate obiectele de învățământ. După prânz, de la 3—5 clasa a IV-a elementară, din toate obiectele.

Vineri în 25 Iunie. De la 7—9 a. m. esamen cu cl. I. g. din Religie, Magiara, Geometrie și Desemn. De la 9¹/₂—11¹/₂ cl. II a g. din Română, Latină, și Istoria naturală. De la 3—3¹/₂ p. m. Cantul cu toate clasele. De la 3¹/₂—5 p. m. Gimnastica cu toate clasele.

Sâmbătă în 26 Iunie. De la 7—9¹/₂ a. m. cl. IV-a g. din Română, Germană, Algebră și Istoria Ungariei. De la 9¹/₂—12 a. m. cl. III. g. din Religie, Geografie, și Aritmetică.

Duminecă în 27 Iunie. După finea serviciului divin cu doxologie, festivitatea încheierii anului școlar, situarea premiilor și a testimonioanelor.

Din conferența corpului profesoral ținută în 4 Iunie 1904 v.

George Părau
dir. gimnaziu

NOUTĂȚI

Esamen „forțe bune”. Duminecă după amiază s'a ținut esamenul cu elevii școlii de aplicatie a institutului pedagogic-teologic arhidieceșan, la care funcționează ca învățătoriu Candid Popa. Esamenul a fost presădit de protopresbiter Ioan Papiu, ear' ca oșpeți au asistat dd. Dr. E. Roșca, director seminarial, M. Voileanu, asesor consistorial, părinții elevilor, și numeroși seminaristi. După terminarea esamenului dl protopresbiter Papiu constatând succesul foarte bun al esamenului, laudă în cuvinte foarte alese diligența și zelul învățătorului C. Popa întru împlinirea conștiințioasă a chemării sale, și espedicând însemnătatea și foloșele învățării îndemnă pe părinții elevilor să țină strins la școala și biserica națională.

Prințul Leopold de Hohenzollern. care zilele trecute a petrecut în Viena, a fost decorat de M. Sa împăratul și rege al nostru cu ordul Sfântul-Stefan în gradul de mare cruce.

Principelul Ferdinand al Bulgariei, în călătoria sa spre casă i-a eșit întru întâmpinare la gara din Belgrad regele Petru al Sârbiei, însoțit de ministrul de externe Pasici. Au călătorit apoi împreună până la Breznice, de unde regele Petru și ministrul Pasici s'au rentors la Belgrad, ear' principelul și-a continuat calea spre Bulgaria. Ziarele din Belgrad comentează viu întâlnirea acestă. Conform unora, cu ocaziunea acestă s'a încheiat o înțelegere între Bulgaria și Sârbia cu privire la atitudinea lor în chestiunea macedonă; unele însă, deși admit că se va fi vorbit și despre problemele internaționale ale Sârbiei și Bulgariei, totuși trag la îndoială încheierea faptică a ore-cărui pact formal.

Agitațiuni republicane în Sârbia. La Kragujevaț (în Sârbia) poliția a deținut doi cetățeni fruntași, pe motivul că agită pentru regim republican. Ziariul „Stampa” susține a ști din izvor sigur, că o parte dintr-un radicalii estremi s'a aliat cu cei de partidul republican.

Faptă bună. Ni-se scriu următoarele: Fiind vechiu și crepat cuptoriul de la șopul de țigla al bisericii noastre din Buriord, în zilele acestea s'a făcut un cuptoriu nou. Pe când tocmai isprăviseră maeștrii cu ziditul, în fața mai multor credincioși tineri George Dracul s'a oferit de bună voie să plătească dînsul maeștrii, și așa în fața tuturor a depus în mâinile episcopului 44 cor., prețul de tocmelă, și acesta mulțumindu-i i-a dat maeștrilor. Ba a declarat în fața tuturor, că și-a propus să dea la sfânta biserică încă 100 cor. când se va face ceas în turn, drept mulțumită. Că Dzeu i-a dat sănătate și noroc în cântănie și în București. Rugând pe Dzeu, ca bunului tiner să-i dăruiească și de aci încolo darurile de care se bucură până acum, îi aduc pe această cale în numele întregului meu popor mulțumită. Bundo r f, în 2 Iunie 1904. Ioan Curta, paroch gr.-or.

La fondul „Barcianu”. Candidații de învățători întrușiți în zilele aceste la facerea esamenului de calificare, au colectat întru dînsii suma de 10 cor. 10 fil. în favorul fondului „Barcianu” și au transpus-o Preaven. Consistoriu în acest scop.

Mulțumită. Subscriși în numele comitetului și al sinodului parochial gr.-or. din Nucșora, tractul Hațeg, aducem pe această cale cele mai călduroase și sincere mulțumite onoratei direcțiuni și prin această întregului comitet al băncii „Hațegana” din Hațeg, care din convingere proprie, vedându-ne lipsa ce o avem cu clădirea școlii noastre confessionale gr.-ort., ni-a dat ajutorul seu și acum a doua-ora cu o sumă în bani gata de 37 cor. Fie bineprimită această jertfă pusă pe altarul luminării poporului. Nucșora, la 3/16 Iunie 1904. Ioachim Cerbicean, paroch, president. Petru Mosi, Pantilie Federi, epitropi.

Catastrofa înfiorătoare s'a întâmplat săptămâna trecută cu vaporul „General Slocum”, cu care foarte mulți membri ai comunității religioase ev. luterane din New-Jork eșiseră să facă evadare împreună cu copiii lor. Din exploziunea unui aparat de fert cu spirt s'a aprins bordul vaporului (impregnat cu pucioasă), de la care în scurt timp întreg vaporul a luat foc. Catastrofa s'a întâmplat pe un astfel de loc al râului, unde ambele maluri sunt debarcare; de ardeci, așa că era imposibilă debarcarea; stănd în faință deci pe rîu în sus spre insula „Nort-Brotern”, dar până să ajungă acolo, situația devenise așa de primejdioasă, în cât cei cari n'au eșit în valuri și-au aflat moartea în flacăra. 1160 de vieți omenești au căzut victimă catastrofei acesteia.

Viscol și grindină. Duminecă s'a descărcat asupra părții nordice a Clujului o furtună împreună cu piovoi și grindină, care deosebi pe hotarul dinspre muntele Sângiorgiu era de mărime cât nouă. Pometurile și sămănăturile au fost aprăpe total nimicite.

Monede din secolul XIV. Cu ocaziunea săpăturilor ce se fac pentru canalizarea orașului Pojor lucrătorii au aflat îngrăpate în pământ în o cutie de lemn mulțime de monede de aur din secolul XIV., de pe timpul regelui ungar Sigismund. Erau între ele peste o sută taleri de un florin, a căror valoare brută (a metalului) e 10—20 cor. unul, apoi 6 taleri tripli, a căror valoare brută e 50—60 cor. De sine înțeleș că valoarea numismatică le e cu mult mai mare. S'au luat dispozițiuni pentru-ca prețioșele monede să fie date în grija muzeului orașenesc din Pojon.

Din negrija mamei. O copilă de 3 ani a economului Ilie Iacota din Curtici jucându-se singură în apropierea unui ciubăr cu apă, a voit să se uite în oglinda apei, dar a lunecat și a cădut cu capul în jos în ciubăr. Când a observat primejdia mamă-sa, mititica era mortă deja.

Nu 'l pot învăța să călărească! Jochoul G. Stern din Paris, cel mai vestit călăritoriu la cursele de cai, săptămâna trecută a fost asentat la miliție, având să serviască un an. Serviciul ordinar în Franca e de doi ani, Stern însă fiind unicul tîu și susținător al mamei sale, are favorul de a servi numai un an. Comisia de asentare la asentat la infanterie, respingându-i cererea de a fi asentat la cavalerie, pe motiv că un an e prea puțin timp pentru-ca să pôtă deveni bun călăreț.

Fulger neigaș. Săptămâna trecută s'a descărcat asupra Budapestei o furtună împreună cu piovoi, dinaintea căruia doi lucrători: zilerul Andrei Pacera și surugul Iosif Farkas s'au adăpostit în șopul unei țigări stănd propțiți de un stălp. La câteva minute după ce nenorociții intraseră acolo, un trăsnet puternic a lovit în stălp, ear' cei doi omeni au cădut la pământ morți. După încetarea furtunii li-au fost aflate acolo cadavrele arse de fulger.

Din public. *)

Mulțumite publice.

Drept încurajare și spriginire în lucrările noastre de interes economic general ni-au servit onorabili acționari ai institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu și „Doina” din Câmpeni, cari la binevoitorea propunere a direcțiunilor respective, au ținut să ne voteze: prima un ajutoriu de 200 cor. ear' cealaltă de 40 cor., pentru cari ne permitem a le aduce și pe această cale cea mai adâncă simțită recunoștință și mulțumită a Reuniunii noastre agricole.

Cum Reuniunea a investit aprăpe întregă a sa avere bănească în „Albumurile” de cusături și țesături, ce sunt aprăpe terminate, — ajutoarele, de natura celor de sus, ne sunt de tot binevenite la acoperirea trebuințelor bugetare ale Reuniunii.

Sibiu, 20 Iunie n. 1904.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

D. Comșa
president.

Vic. Torășianu
secretariu.

Cu ocaziunea întrunirii conferenței proești la 18 Maiu v. în comuna noastră Coves, s'a arangiat din partea tinerimei sub conducerea dlui învățătoriu Alexandru Bărsan și o reprezentație teatrală, și au încurs s'era la cassă 70 cor. 40 fil. Spesele au fost de 55 cor. 12 fil. A rezultat deci un venit curat pentru fondul parochial de 15 cor. 28 fil.

Contribuții binevoale au intrat de la următorii domni: Nicolae Gavrea, adm. prot. și consorta, 1 cor. 40 fil., Macedon Grec, paroch, Hunderbechiu, Valeriu Bonea, capelan, Fofeldea, Ioan Floca, paroch, Zlagna, Mihail Păcală, paroch, Șulumberg, Nicolae Pandrea, paroch, Ghijasa, Valeriu Cosma, paroch, Iacobi, Ioachim Trif, paroch, Verd, Ioan Răduleț, paroch, Selișta, Mihail Holerga, paroch, Măgarei, câte 1 cor., Dumitru Duca, notariu cercual, Bendori, Daniel Constantinescu, paroch, Ighidorf, Ioan Tat, paroch, Tichindeal, Florian Bologa, paroch, Marpod, Ioan Alexandru, paroch, Ilimbav, Ioan Petrișor, paroch, Alțina, câte 80 fileri. Ioachim Părau, paroch, Agnita, Ioan Filipescu, paroch, Mergindeal, câte 40 fileri, și Ioan Savu, paroch, Vesud, 20 fileri.

Subscriși, în numele comitetului parochial aduc și pe această cale maritimioșilor contribuitori cea mai profundă mulțumită.

Coves, în 25 Maiu 1904.

George Borzia
paroch pres.

Ioan Târziu
epitrop I.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Cu ocaziunea concertului dat în Dumineca Tomii 1904, în comuna Arpașul-inf. protopresbiteratul Avrig, de un grup al teologilor din Seminarul Andreian din Sibiu au suprasolvit următorii stimați domni:

George Urdea, prim-pretor, Arpașul-inf., 7 cor., Dr. Octavian Vasu, avocat, Făgăraș, 4 cor., Iosif Morariu, paroch gr. ort. Hosman, 3 cor., Nicolae Borza, paroch gr. ort., Viștea-inf., Solomon Făgărașan, paroch gr. ort., Drăguș, Ioan David, notar com., Avrig, câte 2 cor. 60 fil., George Boeriu, notariu com. Arpașul-inf., 2 cor. 18 fil., Dr. George Moldovan, medic cerc., Arpașul-inf., I. Pop, câte 2 cor., Trandafir Dragomir, paroch gr. ort., Arpașul-inf., 1 cor. 18 fil., Bisztray József not. com., Grecu Ioan, comerciant, Porumbacul-inf., Eufrosina Galaftion Vasu, Daia, George Borza, not. cerc., Viștea-inf., Emil Cucu, vice-notariu, Porumbacul-inf., Lăml Mor, cărcimariu în Arpașul-inf., câte 1 cor., Ioan Marinescu, not. cerc., Ucea-inf., Schönbberger Herman, apotecar, Arpașul-inf., Ioan Stanciu, paroch gr. cat., Viștea-inf., Hirschhorn Wolf, comerciant, Arpașul-inf., câte 60 fil., Vasile Vasu, paroch gr. cat., Leon Vasu, inv., Petru Tarcea, inv., Vasile T. Boeriu, cancel. pretorial, Gerasim Dobrin, primar com. în Arpașul-inf., câte 58 fileri, Jurcovan Vasile, Drăguș, 40 fil., și Nistor Dobrin, v.-not., Ucea-inf., 20 fil., cărora peste tot le exprim și pe această cale mulțumitele mele cele mai sincere.

Arpașul-inf., 5 Maiu 1904.

Pentru comitetul aranjator:

Trandafir Dragomir
paroch gr. ort.

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română” revista periodică a sf. Sinod al bisericii autocefale ortodoxe a României, pentru luna Iunie (fasc. 2, anul de esistență XXVII) cu următorul sumariu: Iubirea către Iisus Christos, de C. Enciclica metropolitului Teodozie (urmăre din fasc. 1), comunicată și comentată de C. Erbiceanu; Indiferențismul religios și mijlocele de a 'l remedia (conferință ținută la societatea culturală „Viitorul” din Iași), de Iuliu Scriban; Raportul dintr-un religio și moralitate (urmăre din fasc. 1), de I. Mihăilescu; Note asupra istoriei bisericești a Românilor, pentru secl. XIX (urmăre din fasc. 1), de C. Erbiceanu; Omiliile lui Afaate (urmăre din fasc. 1), de Dr. I. Popescu; apoi predice și „Cronică bisericească”.

„Biserica ortodoxă” apare în București (tip. Cărilor bisericești) în fascicoli lunari și costă 10 lei pe an.

„Cartea de Aur”, volumul prim, a apărut în ediție nouă, și se pôte procura de la autorul, Teodor V. Făcășian (Sibiu). Prețul 10 corone. România 12 lei.

„Candela”, revistă bisericească-literară redactată în Cernăuți de profesorul Dr. Emilian Voitschi și cons. consistorial Alexandru Manastyrski, a apărut pe luna Iunie (fasc. 6, anul de esistență XXIII) cu următorul sumariu: Adresații epistolei către Galateni, studiu esgetic de Dr. Gheorghiu; Cartea Jov, tradusă și explicată după textul masoretic, de Dr. Octavian Isopescu (ambele continuări din fascicoli anteriori); 25 pagini text rusec, apoi comunicări, întrebări și casuri pastorale, de interes bisericesc.

„Candela” apare în fascicoli lunari și costă 8 corone pe an. Birourile redacției și administrației sunt în rezidența arhiepiscopescă.

Oficială.

Onoratele oficii parochiale sunt îndatorate a espeda imediat la oficiile protopresbiterale discul de la Florii și din a doua zi de Rusalii, ca astfel toate oficiile protopresbiterale să-l așternă cât mai curând la Ven. Consistoriu.

Posta redacției.

Abonat nr. 825. Ca să conșină toate cele dorite, nu se află. Dintr-acele de la noi mai aprăpe de scopul dntale credem că va fi „cartea de rugăciuni pentru anul tinerimei”, de „un prietin al copiilor”. „Istorie biblică” de Dr. I. Pușcariu, cu ilustrațiuni, se află. Trebuie să restitui cele trimise și să reclami a fi-se trimise de la comandat. Pentru orientare și-se trimite de la librărie un catalog; din acela vei alege ceea ce-ți convine.

Nr. 176.

[146] 2—3

Concurs repetiții

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroh *Vasiliu Hodoșiu* din parohia *Icelandul-mare*, tractul *Murș-Oșorhei*, pe baza rezoluției Preavenatului Consistoriu arhiepiscopial din 18 Iulie 1900 nr. 6153 bis., prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, prezentându-se în vre-o Duminică ori sâmbătă în parohie pentru a cânta și cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr. or. *Murș-Oșorhei*, în conțelegere cu comitetul parohial. Nasna, 24 Maiu 1904.

Stefan Russu
adm. prot.

Nr. 279.

[144] 3—3

Concurs

La școala elementară rom. gr. or. din *Sebeșul-săsesc* (*Szászsebes*) sunt vacante patru posturi învățătoarești. Pentru întregirea acestora se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fundamental 600 cor., ear' după serviciu de 3 ani la această școală 800 cor.
2. Relut de cuartir și grădină 200 cor.
3. Cuincuenaliile legale, cari se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt la această școală.

Cei cari vor fi instituiți la posturile acestora sunt datori să meargă Duminică și sâmbătă la biserică și să cânte cu copiii la s. liturgie; ear' cel designat prin comitetul parohial să cultive grădina școlară de pomărit.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul prefrit subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiterial Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 270.

[145] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Sebeș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Lancrăm*, două posturi, cu salariu câte de 600 cor., cuartir și grădină în natură sau relut în bani câte 60 cor.

2. *Daia*, două posturi cu salariu câte de 600 cor. și relut de cuartir și grădină 60 cor. Salariul pentru unul este din repartiție pe popor, ear' pentru celalalt 200 cor. din repartiție și 400 cor. întregire de la stat.

3. *Rechita-Purcăreți*, un post în centrul *Rechita*, ear' unul în prediul *Purcăreți*, fie-care cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. *Călnic*, 5. *Deal*, 6. *Laz*, 7. *Sebeșel*, 8. *Pianul-superior*, 9. *Pianul-inferior*, câte un post, fie-care cu salariu de 600 cor., cuartir și grădină sau relut în bani 50 cor.

10. *Petrifalău*, cu salariu: 400 cor. de la popor, și 200 întregire de la stat, cuartir și lemne.

11. *Ciôra*, cu salariu: 200 cor. de la popor și 400 cor. întregire de la stat, cuartir și lemne.

12. *Vingard*, un post de învățătoriu, nu învățător, cu salariu de 600 cor. și 50 cor. relut de cuartir și grădină.

Cuincuenaliile se compută numai de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Cei cari vor ocupa posturile de mai sus sunt datori a merge Duminică și sâmbătă la biserică și a cânta cu copiii la s. liturgie, și la însărcinarea comitetului parohial a cultiva grădina de pomărit, sub urmările provădute în Regulamentul pentru grădinile de pomărit, votat de sinodul protopresbiterial. — Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial și a se prezenta înainte de alegere poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Oficiul protopresbiterial Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 76 1904.

[141] 3—3

Concurs

Conform ordinului Preaven. Consistoriu arhiepiscopial nrii 1857 și 7924 B din 31 Ianuarie a. c. prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru posturile vacante de parohi în parohiile de clasa a treia:

1. *Fizești*, 2. *Sânta-Măria-de-pétra*.

Venitele fie-cărei parohii sunt cele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții să-și trimită cererile lor, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Hațeg, în 1 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Hațeg.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 283.

[143] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățătoriu devenit vacant și a unui sistematisat de nou la școala română gr. or. cu patru învățători din comuna *Răhau*, protopresbiteratul Sebeș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu câte de 600 cor.

2. Grădină și vie.

3. Cuartir în noul edificiu școlar, eventual bani de cuartir 50 cor.

Cuincuenaliile se compută de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt la această școală.

Cei cari vor fi instituiți la posturile acestora sunt datori a conduce în Duminică și sâmbătă strana, școala de repetiție și a cultiva grădina de pomi cu elevii.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial și a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiterial Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 382 1904.

[142] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători de la școlile noastre confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, se scrie prin această concurs cu 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Berivoi-mici*, postul de învățătoriu cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

2. *Boholț*, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. *Dridif*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. *Herseni*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. *Luța*, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

6. *Mândra*, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

7. *Parău*, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

8. *Sâmbăta - superioară - răsăritenă*, postul de al doilea învățătoriu cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

9. *Șercaia*, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

10. *Șinca-nouă*, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

11. *Veneția-superioară*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

12. *Voivodenii-mari*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și subțernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterial gr. or. Făgăraș în Făgăraș, până la termenul susindicat cu observarea, că reflectanții să se prezenteze în vre-o Duminică sau sâmbătă la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instrui copiii de școală în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Făgăraș, 1 Iunie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Făgăraș.

Ioan Căndea
prot., adm. prot.

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efîn, cu numai fl. 3-05 se pte căpăta o garnitură admirabilă constatătoare din următoarele patru prețioase:

1 orologiu de busunar anker remontoar de nickel, (sistem „Rosskopf-Patent”), cu capace frumos gravate, precis regulat, garanție pe 3 ani, și cutie.
1 lanț panteră de goldin sau nichel, cu acățator, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu briliant.
1 păreche bumbi de manșete aurii, marca „Garantie”.
1 garnitură bumbi de cămașă și gulă de goldin, 15 buc.
2 inele de goldin cu pietri elegante.
1 oglindută în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte împreună cu orologiu anker-remont. espedeză pentru fl. 3-05 pe lângă ramburs ori trimițându-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de esport
Krakau, Stradom 17 (Oest.)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, ear' banii se returnează cumpărătorului, așa că e eschis ori-ce risc.

Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco.

— Se primesc vințatori și agenți. —

Aceeași garnitură cu un orologiu goldin de Geneva care 'și păstrează colorea aurie neschimbată, costă numai fl. 4-75.

[61] 14—15

Nr. 254—1904

[136] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh primar în parohia de clasa primă *Idicel*, protopresbiteratul Reghin, în necs cu ordinul consistorial dto 4 Maiu a. c. nr. 4699 Bis., se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în foia „Telegr. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Petenții vor avé a așterne suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiterial subscris p. u. *Szász-Régen*, având a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătă în comună, pentru a cânta, respective celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. Reghin.

Reghin, 11 Maiu, 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Galaction Șagău
protopresbiter.

Ioan Stanciu

zugrav de case

Sibiin, str. turnișorului 101

efectuește tot felul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Asemenea pictază firme, prapori, [147] 1—5 icône ș. a.

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deoște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertează exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce pte.

Bösendorfer a făcut școală.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francise Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de esecutare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de salon, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobiceiuita durabilitate a acestuia; indeosebi este căutat acolo, unde numai rar se pte afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

representați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fin.** Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțumire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.Pianine bune **Hölzl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nou se află în deposit instrumente draguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri efine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 8—

Sibiin (Nagyszeben), strada cisnădiei nr. 9, etagiul I.

F. Missler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Vaporele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

Plecarea Marția.

Vaporele acestea „Kaiser” pleacă numai din Brema. Cine voește deci să călătoriască cu vapor „Kaiser” (imperial) pte călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l pte opri. Fie-care călător trebuie să fie hotărit deja de-acasă încărău voește să călătoriască, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie-căruia îi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijescă la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună.

Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser”

118 cor., pe vapor de postă 95 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30
casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.

(63) 26—31